

УДК 911.3

Колеснік В.С.¹

Булатов С.В.²

¹студ. гр. МТУ-134м ЗНТУ

²старш. викл. ЗНТУ

СПОРТИВНИЙ ТУРИЗМ

Туризм можна розглядати з декількох сторін. Це спортивний, оздоровчий туризм і туризм як важлива галузь в розвитку національної економіки.

Спортивний туризм завжди займав одне з провідних місць у суспільному житті України. Це значною мірою обумовлено тим, що бажання подорожувати по рідному краю, по його унікальних регіонах та важкодоступних, але прекрасних місцях, є органічною потребою неспокійних людей, в основному тих, хто дотримується здорового способу життя. Останнє є одним із соціальних завдань будь-якого прогресивного суспільства. Таким чином, спортивний туризм слід розглядати як складову загального унікального явища туризму не лише з точки зору прямих економічних надходжень, а і як галузь, що сприяє всебічному розвитку людини, її моральному та фізичному оздоровленню, виховує національну свідомість і патріотизм, особливо серед молодого покоління. На відміну від самостійного туризму, який охоплював у попередні роки й спортивний туризм, останній ґрунтується на чіткій нормативній базі, що регламентує організацію на проведення туристських походів, змагань, систему підготовки кадрів тощо.

У спортивному туризмі, який здійснюється передусім через використання фізичних сил людини, види туризму поділяються за способом або середовищем пересування на пішохідний, велосипедний, водний, вітрильний, лижний. Гірський, авто-мото і спелеотуризм. Крім цього, нормативний перелік на отримання звання «Турист України» передбачає подорож на конях.

Необхідно зазначити, що у спортивному туризмі складність маршрутів і, відповідно, майстерність туристів, зростають поступово: від походів вихідного дня до дводенних не категорійних походів, а пізніше – і до спортивних походів I – VI категорії складності. Для учнівської молоді до

проходження категорійних походів передбачаються подорожі I – III ступенів складності. Таке поступове зростання туристичного досвіду сприяє підвищенню безпеки туристичних заходів.

На відміну від багатьох інших видів спорту, спортивний туризм не потребує від держави великих матеріальних видатків, адже, по-перше, розвивається в існуючому навколишньому середовищі і не вимагає значних капіталовкладень для проведення туристичних заходів; по-друге, забезпечення цих заходів значною мірою здійснюється силами та засобами самих туристів; по-третє, вже склалася і діє громадська система підготовки на підвищення кваліфікації туристських кадрів, яка може ефективно функціонувати й надалі за мінімальної державної підтримки. Розвиваючись на межі спорту і докільля у природному середовищі, спортивний туризм через пропаганду досить «дешевого», але ефективного відпочинку, сприяє розвитку внутрішнього туризму. Це в умовах невисоких матеріальних доходів більшості населення України надає йому соціально-пріоритетного значення.

Основними показниками. Що характеризують стан розвитку різних видів туризму, є наявність туристсько-спортивних гуртків, кількість здійснених походів, їх географія, категорійність, проведення туристських змагань.

Останнім часом в Україні в загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах працювало 5 550 бюджетних туристсько-спортивних гуртків, в яких навчалось 87 964 учні; було проведено 3 278 ступеневих та 211 категорійних походів з пішохідних, водного, велосипедного, гірського, лижного та спелеотуризму.

Традиційно найбільш масовим на Україні залишається пішохідний туризм. За даними звітів центрів туризму серед гуртків спортивно-туристського напрямку переважають ті, які працюють за програмами «Юні туристи» та «Пішохідний туризм».

Друге місце за чисельністю посідають гуртки, що працюють за програмами «Спортивний туризм» та «Спортивне орієнтування».

Важливим чинником розвитку дитячо-юнацького спортивного туризму є проведення змагань, під час яких юні туристи мають змогу продемонструвати свої знання і вміння, набуті під час навчання у гуртках. Центрами туризму проводяться обласні, районні, міські змагання з різних видів туризму. Найбільш поширеними є змагання зі спортивного орієнтування (120 змагань – 18 199 учасників) та пішохідного туризму (83 змагання – 13 148 учасників).

Отже, розвиток спортивного туризму в регіонах України – є запорукою нормального розвитку особистості, починаючи з дитячо-юнацького віку.